

**Česká školní inspekce
Olomoucký inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIM-1144/15-M

Název právnické osoby vykonávající činnost školských zařízení	Dětský domov a Školní jídelna, Černá Voda 1
Sídlo	790 54 Černá Voda 1
E-mail právnické osoby	deti.cernavoda@jes.cz
IČ	49 589 741
Identifikátor	600 031 993
Právní forma	příspěvková organizace
Zastoupená	Danou Šemberovou, ředitelkou školských zařízení
Zřizovatel	Olomoucký kraj Jeremenkova 40a, 779 11 Olomouc
Místo inspekční činnosti	790 54 Černá Voda 1
Termín inspekční činnosti	13. až 15. říjen 2015

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného dětským domovem podle § 174 odst. 2 písm. b) školského zákona, ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon č. 109/2002 Sb.“), a souvisejících

a prováděcích právních předpisů, které se vztahují k poskytování vzdělání a školských služeb.

Zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu pro dětský domov a jeho souladu s právními předpisy podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona, ve znění pozdějších předpisů.

Posuzovaným obdobím jsou školní roky 2013/2014, 2014/2015 a 2015/2016 k termínu inspekční činnosti.

Charakteristika

Dětský domov a Školní jídelna, Černá Voda 1 (dále „zařízení“, „subjekt“) vykonává v souladu se zápisem do rejstříku škol a školských zařízení činnost dětského domova (dále „DD“) a školní jídelny (dále „ŠJ“). Subjekt je koedukované zařízení pro děti ve věku zpravidla od 3 do 18 roků, případně do ukončení přípravy na budoucí povolání, kterým byla nařízena ústavní výchova, případně vydáno předběžné opatření a které ze závažných důvodů nemohou být vychovávány ve vlastní rodině nebo být umístěny v jiné formě náhradní rodinné péče. Kapacita DD byla stanovena na 24 dětí (tj. 3 rodinné skupiny). Evidenční stav k termínu inspekční činnosti byl 18 dětí (z toho 2 předškolního věku navštěvující mateřskou školu, 13 plnicí povinnou školní docházku, 3 vzdělávající se ve středních školách) a 1 zletilá nezaopatřená osoba absolvující střední vzdělávání, která byla v péči DD na základě smlouvy o setrvání v DD do ukončení přípravy na budoucí povolání. V době inspekční činnosti byla tato osoba v souvislosti s jejím vzděláváním přechodně ubytována mimo DD. Další osoba pobývala mimo zařízení (v péči matky), u které je podána žádost o zrušení ústavní výchovy. Kapacita DD byla k termínu inspekční činnosti naplněna na 80 %, v tomto počtu je zahrnuta i zletilá nezaopatřená osoba. Stravování dětí je zajištěno ve ŠJ (s kapacitou 50 jídel), která je součástí budovy DD. O své činnosti zařízení informuje veřejnost prostřednictvím webových stránek (www.dd-cernavoda.cz).

Hodnocení podmínek k realizaci vzdělávacího programu dětského domova

Analýzou realizovaného Školního vzdělávacího programu DD (dále „ŠVP DD“) s motivačním názvem „Vím, kdo jsem a kam patřím“ bylo zjištěno, že tento dokument (s platností od 5. října 2015) nebyl zpracován plně v souladu s § 5 odst. 2 školského zákona, neboť v něm nebyl stanoven časový plán vzdělávání dětí (diferenciace podle věkových kategorií dětí) a podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami (viz protokol o kontrole čj. ČŠIM-1145/15-M, dále „protokol“).

Prioritou výchovně vzdělávací koncepce DD je poskytování náhradní rodinné péče, dále úspěšné ukončení vzdělání, přípravy na budoucí povolání dětí a přechod do samostatného života v běžném sociálním prostředí. Obsah vzdělávání vychází z ročního plánu výchovně vzdělávací činnosti, který odpovídá deklarovaným cílům ŠVP DD. Naplnění ročního plánu je pravidelně vyhodnocováno, ředitelka zařízení přijímá opatření k dalšímu zlepšování výsledků vzdělávání.

Ve sledovaném období, tj. od školního roku 2013/2014, byly do zařízení nově umístěny celkem 4 děti. Všechny na základě rozhodnutí soudu formou předběžného opatření nebo nařízení ústavní výchovy. Jejich seznámení s vnitřním řádem, právy a povinnostmi, s organizací i s režimem zařízení v rámci vstupního pohovoru při umístění dítěte do zařízení bylo provedeno. V adaptační fázi byla dětem věnována zvýšená pozornost a individuální podpora.

Ředitelka zařízení splňuje kvalifikační předpoklady pro výkon své činnosti, ve funkci byla potvrzena na dobu určitou 6 let, a to do 31. července 2018. Systém delegovaných kompetencí odpovídal velikosti subjektu, organizační struktura byla vytvořena efektivně. V průběhu inspekční činnosti však byla zjištěna v řízení a kontrole vykonávaných činností rizika ohrožující bezpečnost dětí (nezajištěný vstup do objektu), neprůkazně probíhala hospitační činnost, čímž nebyla ředitelkou zařízení systémově přijímána opatření k odstranění nedostatků a zlepšování kvality poskytovaného vzdělávání a služeb. O právech a povinnostech v oblasti státní správy rozhodovala ve sledovaném období ve stanoveném rozsahu. Poradním orgánem ředitelky zařízení byla v hodnoceném období pedagogická

rada, která se konala pravidelně 1krát za měsíc a řešila nejen organizační záležitosti, ale zabývala se i výsledky vzdělávání a pokroku dětí.

Všichni pedagogičtí pracovníci splňují podmínky odborné kvalifikace pro práci v daném typu školského zařízení. K termínu inspekční činnosti zajišťovalo vzdělávání a denní péči o děti

v DD celkem 12 pedagogických pracovníků včetně ředitelky a 3 asistentek pedagoga, a dále 5 nepedagogických pracovníků. Všichni pedagogičtí pracovníci předložili platné potvrzení o své psychické způsobilosti vystavené psychologem se stanovenou akreditací. Svoji bezúhonnost doložilo platným výpisem z evidence Rejstříku trestů všech 17 pracovníků (pedagogických i nepedagogických), kteří k termínu inspekční činnosti v DD pracovali.

Vedení DD ve sledovaném období podporovalo další vzdělávání pedagogických pracovníků. Z přehledu akcí vyplynulo, že důraz byl kladen zejména na odborný růst pedagogů, zkvalitňování pedagogických postupů a inovativních metod vzdělávacích činností, které pak byly pedagogickými pracovníky využívány v praxi.

Výchovně vzdělávací činnost a denní péče o děti byly ve sledovaném období nastaveny a rozvrženy v souladu s právním předpisem, denní režim respektoval obecné psychohygienické i didaktické zásady. Přímá pedagogická činnost vychovatelů končila v návaznosti na večerku dětí, která byla stanovena na 21:00 hodinu pro celé zařízení (u malých dětí i dříve podle věku).

V rozdělení přímé pedagogické činnosti vychovatelů nebyly zjištěny nedostatky. Noční služba byla zajištěna asistentkami pedagoga, které zabezpečovaly některé činnosti i během dopoledne (péče o nemocné, doprovod k lékaři apod.). Minimální nebo maximální počty dětí stanovené právní normou pro jednotlivé rodinné skupiny nebyly ve sledovaném období překročeny.

Povinná dokumentace s výjimkou ŠVP DD byla ve sledovaném období vedena v rozsahu a v souladu s požadavky školského zákona a zákona č. 109/2002 Sb. Ve struktuře a obsahu vnitřního řádu nebyly zjištěny nedostatky, doporučeno bylo zlepšit jeho administrativní úroveň a přílohy zapracovat přímo do tohoto dokumentu.

Práva a povinnosti dětí byly ve vnitřním řádu deklarovány v zákonném rozsahu. Osobní dokumentace každého dítěte je řádně vedená a obsahuje např. údaje vymezené právními předpisy, dále korespondenci s různými institucemi, kopie školních dokumentů, udělená/uložená opatření ve výchově a programy rozvoje osobnosti dětí, včetně hodnocení jejich plnění. Cíle vymezené v těchto programech, kterých by mělo dítě dosáhnout, vycházejí z jeho aktuální osobnostní charakteristiky a závěrů z adaptačního období dítěte a navazují na předcházející hodnocení vychovatelů. Programy obsahují postupy sloužící k dosažení vytýčených cílů. Jsou vhodně zaměřeny do oblasti výchovy i školního vzdělávání. Důraz je kladen zejména na individuální přístup, vhodnou motivaci dítěte, jeho přípravu na vyučování, podporu volnočasových aktivit a rozvoj sociálních dovedností. Potřebám dítěte a dosaženému stavu jeho rozvoje osobnosti převážně odpovídají. Nedostatky byly zjištěny ve vyhodnocování (pouze 1krát ročně), v absenci účasti dětí na sestavování plánovaných postupů směřujících ke stanoveným cílům a neseznamování dětí s těmito programy (adekvátně jejich věku).

V týdenních programech výchovně vzdělávací činnosti je pravidelně zařazována příprava na vyučování, prvky rodinné výchovy (úklidy, nákupy) a zájmová a rekreační činnost dětí. Z hlediska výchovy ke zdravému životnímu stylu je často zařazován pobyt dětí venku, a pravidelná četba, čímž je rozvíjena čtenářská gramotnost dětí. Krátkodobé plánování vhodně směřuje k výchovně vzdělávacím cílům deklarovaným v ŠVP DD a odpovídá činnostem uvedeným v ročním plánu výchovně vzdělávací činnosti.

Zařízení má jasně stanovená kritéria pro stanovování výše kapesného a pro jeho případné zvýšení nebo snížení v možném rozsahu.

Prevence rizikového chování dětí vychází ze stanovených cílů pro jednotlivé věkové kategorie deklarované v minimálním preventivním programu DD. Vzhledem k věku dětí (převážně mladší školní věk) je kladen důraz na dodržování režimových činností, podporu vlastních zájmových aktivit dětí v rámci činností DD, na rozvoj pozitivního sociálního chování, zvládání zátěžových situací a přenos informací o nebezpečnosti rizikového chování přiměřeně jejich věku. Zařízení vytváří podmínky pro spolupráci dětí odlišného věku při různých tematických aktivitách, podporuje individuální zájem a talent dětí (návštěvy základní umělecké školy).

Vnitřní prostory DD svým uspořádáním naplňují filosofii rodinného prostředí jen částečně, neboť zde nejsou zajištěny řádné prostorové podmínky pro 3 rodinné skupiny. Nedostatky byly zaznamenány i ve vnitřním vybavení rodinných skupin. Pro jejich provoz zde nejsou vytvořeny samostatné kuchyňky (viz protokol). Zařízení má pouze jednu tzv. cvičnou kuchyňku společnou pro všechny rodinné skupiny (v současné době ani není pravidelně využívána). Tato místnost však netvoří komplexní organizační jednotku žádné rodinné skupiny, což neumožňuje v optimálním rozsahu zabezpečovat stravování dětí DD obdobně jako v rodině (např. pomoc dětí při přípravě snídaní, celodenní stravování o víkendech, svátcích apod.). Ve vnitřním vybavení rodinných skupin neodpovídá počet psacích stolů počtu dětí, čímž nejsou vytvořeny optimální podmínky pro jejich domácí přípravu na výuku. Vnější prostory a prostředí naopak vytváří příznivé podmínky pro aktivní pobyt dětí venku. Zařízení je velmi dobře vybaveno pro systematicky podporované volnočasové aktivity (např. lyžování a cykloturistika). V jeho venkovním areálu se nachází bazén, pískoviště, malá lezecká stěna, průlezky a přírodní hřiště pro míčové hry.

Fyzickou prohlídkou prostor DD přístupných dětem z hlediska zajištění bezpečnosti a ochrany jejich zdraví (dále „BOZ“) bylo zjištěno bezpečnostní riziko, kdy nebyl dostatečně zajištěn boční vstup do budovy tak, aby zamezil vstupu cizích a nepovolaných osob. Školní inspektoři se do budovy dostali přes neuzamčené dveře i ve večerních hodinách (viz protokol). Tento zjištěný nedostatek vyžaduje neodkladné odstranění.

Ve vnitřním řádu byla definována pravidla BOZ, děti byly při příchodu do zařízení a následně v pravidelných cyklech (na začátku i v průběhu každého školního roku) vychovateli prokazatelně seznámeny s pravidly BOZ a poučeny v návaznosti na realizované činnosti a aktivity. Každé poučení o BOZ bylo zapisováno vychovateli do příslušné dokumentace (např. knihy hlášení). Zařízení má zavedenou knihu úrazů, počet úrazů ve sledovaném období je zanedbatelný (školní rok 2013/2014 – 1, 2014/2015 – 2 a 2015/2016 k termínu inspekční činnosti – 1). Zařízení vyhotovilo Záznamy o úrazu a zaslalo je zainteresovaným orgánům a institucím. Pro případ mimořádné situace byl zpracován traumatologický plán. K poskytnutí první pomoci je DD vybaveno lékárníčkami, které jsou umístěny na vychovatelnách. Zařízení cíleně vytvářelo předpoklady pro bezpečný a zdravý vývoj dětí při jejich vzdělávání a denní péči.

Organizace školního stravování je zajišťována formou provozu školní jídelny. Přípravu jídel zajišťuje personál školní jídelny, s výjimkou večeří ve dnech pondělí, středa a pátek, které připravují samostatně a jednotlivě 2 starší děti a zletilá nezaopatřená osoba (dětí studují střední školy se zaměřením na gastronomii) pro všechny ostatní děti v prostorách školní kuchyně. Takto stanovená organizace neumožňuje naplňovat deklarované výchovně vzdělávací cíle všech dětí a vytváří nerovné podmínky. Ředitelce zařízení byla doporučena změna organizace přípravy večeří v tyto dny. Celodenní stravování je dětem v rámci plného přímého zaopatření poskytováno ve věkové kategorii do 15 let 5krát denně, v kategorii nad 15 roků pak 6krát denně (druhá večeře). Zvýšená pozornost je věnována tradičnímu způsobu přípravy jídel s minimem náhražek a polotovarů. Přestože se

v některých měsících nedařilo zcela naplnit výživové normy v určitých komoditách (viz protokol), skladba jídelních lístků byla pestrá a vyrovnaná. Denně je podáváno ovoce a ve zvýšené míře i zelenina, což svědčí o snaze prosazovat zdraví prospěšné potraviny. Při tvorbě jídelníčku se dbá na co nejoptimálnější sladění zdravotních, vzdělávacích a ekonomických kritérií. Na jídelním lístku byly v souladu se zásadami zdravého životního stylu vyznačeny skupiny alergenů, vhodně jsou i zařazovány nové a netradiční druhy potravin. Mimořádná pozornost je také věnována zajištění pitného režimu (výrobníky nápojů pro každou rodinnou skupinu).

V čerpání státních finančních prostředků nebyla zjištěna rizika. Náklady na kulturní, uměleckou, sportovní a oddechovou činnost, soutěžní akce a potřeby pro využití volného času a rekreace byly hrazeny z prostředků získaných od sponzorů a nadací. Dalším zdrojem se staly ostatní příjmy (příspěvky na úhradu péče - ošetrovné, přídavky na děti, stravování dospělých strážníků). Výše celkově přijatých prostředků (od státu, sponzorské a nadační příspěvky) umožňovala naplňovat vzdělávací záměry dané ŠVP DD a má nadstandardní úroveň zejména v organizování volnočasových aktivit a činností rozvíjejících talent a nadání dětí. Přidělené finanční prostředky využíval DD účelně a efektivně, hospodaření subjektu v hlavní činnosti bylo ziskové, doplňková činnost není provozována.

Významnou součástí koncepce DD je cílená práce s osobami odpovědnými za výchovu dětí. Spolupráce vychází ze zájmu dětí o styk se svými zákonnými zástupci a osobami blízkými a zájmu těchto osob o děti. Je realizována zejména formou telefonických, případně osobních kontaktů. Součástí oznámení o přijetí dítěte do zařízení předávané nebo zasílané zákonným zástupcům dítěte je také upozornění na možnost dítě navštěvovat nebo si je brát ke krátkodobému pobytu. Ze záznamů v knize ostatních návštěv bylo patrné, že za sledované období ze strany osob odpovědných za výchovu dětí vůči zařízení byl zájem o návštěvy dětí v zařízení omezený (přibližně 25 %). V době prázdnin své zákonné zástupce navštěvovala většina dětí (přibližně 88 %). O víkendech děti zákonné zástupce ve sledovaném období prakticky nenavštěvovaly. Zařízení má příležitost se více zaměřit na udržování

a prohlubování kontaktu s osobami odpovědnými za výchovu a dalšími blízkými osobami, a to zejména formou častější korespondence zaměřené na jejich informovanost o aktivitách zařízení, o průběhu pobytu dětí v zařízení, o výsledcích jejich vzdělávání a na poskytování poradenských služeb zejména v případech, kdy tyto osoby sami neprojevují zájem. Děti jsou vedeny k udržování kontaktů se zákonnými zástupci, v rámci programů rozvoje osobnosti dítěte je tato oblast sledována.

V zájmu zefektivnění vzdělávání dětí zařízení spolupracovalo s partnery participujícími na jeho činnosti. Ve sledovaném období úzce spolupracovalo zejména se zřizovatelem, OSPOD (orgány sociálně-právní ochrany dětí), Policií ČR, zdravotnickými zařízeními (při medikaci dětí) a v neposlední řadě se školami, ve kterých se děti vzdělávají.

Hodnocení průběhu vzdělávání ve vztahu ke vzdělávacímu programu dětského domova

Naplňování vzdělávacích cílů a výstupů stanovených v ŠVP DD bylo v průběhu inspekční činnosti sledováno a hodnoceno napříč všemi činnostmi (odpoledními, podvečerními a večerními, ve kterých dominovaly zejména činnosti režimové, příprava na vyučování, činnosti odpočinkové a zájmové aktivity dětí), rodinnými skupinami i vychovateli. V rámci sledovaných činností uplatňovali vychovatelé k dětem výrazný motivační přístup. Realizované organizační formy i aplikované metody byly většinou vhodně zvoleny k věku

děti i aktuálnímu složení rodinných skupin. Vychovatelé respektovali osobní psychomotorické tempo dětí, zohledňovali odlišné potřeby a schopnosti dětí, přihlíželi k jejich nadání i aktuálnímu naladění a stavu, vytvářeli dětem prostor k seberealizaci. Využívali zejména tradiční formy a metody práce, rozvíjeli mezilidské vztahy, posilovali soudržnost rodinných skupin a budovali pocit sounáležitosti mezi dětmi. Základní psychoterapeutickou metodou používanou všemi pedagogickými pracovníky zařízení byl společný rozhovor, který napomáhal dětem zvládat pochopení různých situací, důsledků a korekci jednání s cílem hledání vlastní volby optimálního řešení.

V realizovaných činnostech převažovaly dovednostně-praktické metody, při kooperativních činnostech děti prokazovaly schopnost spolupráce a vzájemné komunikace. Příprava na vyučování byla pravidelnou součástí režimových činností, s menšími dětmi byla prováděna individuálně, pod přímou kontrolou a s pomocí vychovatelů. Pozitivně je hodnoceno vytváření vstřícné atmosféry v zařízení, průběžné výchovné vedení dětí a usměrňování jejich chování. Zavedené a dětmi dodržované správné pracovní návyky, společně s aktivitami cílenými na kultivaci vztahů mezi dětmi navzájem a dětmi a dospělými, vytvářely vhodný předpoklad pro rozvoj pracovních a sociálních kompetencí. Podporovány byly i další kompetence, zejména kompetence komunikativní, sociální a kompetence k učení. Děti byly vhodně vedeny k aktivnímu řešení problémů a k odpovědnosti za výsledek své práce, k bezpečnému a šetrnému zacházení s vybavením zařízení a k praktickému dodržování pořádku, zadané úkoly plnily se zájmem, byly vedeny ke spolupráci. Činnosti probíhaly v přátelském a bezpečném sociálním prostředí, které dětem umožňovalo uspokojování jejich sociálních i emočních potřeb. Výrazným pozitivem byl motivační způsob hodnocení, cíleně byl propojen rozvoj smyslového vnímání s verbální komunikací dětí. Průběžné slovní hodnocení dětem poskytovalo zpětnou vazbu.

Zvolené metody a formy vedly ke splnění stanovených cílů. K dílčím nedostatkům patřila někdy málo efektivní organizace přípravy na vyučování (narušování individuální práce s dítětem ostatními dětmi a práce dětí u stolu, který neodpovídal jeho tělesným proporcím). Z inspekčních hospitací jednoznačně vyplynulo, že vzdělávání se uskutečňovalo v podnětném a bezpečném prostředí a pohodové atmosféře.

Do zájmových aktivit organizovaných mimo DD (např. kopaná, zumba, zpěv a výtvarný obor) je zapojena více jak polovina dětí ve věku školní docházky. S dětmi, u nichž byl zaznamenán výskyt rizikových faktorů, byly uplatňovány výchovné rozhovory s cílem zjistit příčiny jejich nevhodného chování. Příležitostí zařízení je navázání užší spolupráce s odbornými pracovišti zabývajícími se problematikou prevence a řešením sociálně patologických jevů. Výchovnou a vzdělávací činnost zařízení vhodně obohacují např. kulturní akce, víkendové zážitkové programy často organizované sponzory, rekreační pobyty, prezentační akce DD a sportovní soutěže, které podporují osobnostní rozvoj dětí, posilují jejich sociální, komunikační i pracovní kompetence a rozvíjejí dětskou kreativitu. Významná je v tomto směru zejména spolupráce s nadací „Srdce na dlani“, která pro děti organizuje různé sportovní, kulturní a pohybové akce, v době hlavních školních prázdnin organizuje pro děti starší 15 let prázdninové brigády v Praze, umožňující těmto dětem vyzkoušet si v praxi obor, který studují. Děti jsou zapojeny do aktivit občanského sdružení, které se týkají různých vzdělávacích akcí, zaměřených např. na finanční gramotnost dětí. V tomto směru je činnost zařízení hodnocena jako nadprůměrná.

Hodnocení výsledků vzdělávání ve vztahu k vzdělávacímu programu dětského domova

Realizovaný hodnotící systém byl primárně založen na individuálním přístupu ke každému dítěti, uplatňováno bylo zejména neformální verbální hodnocení dětí v průběhu každého dne. Pozitivně je hodnocen zejména důraz na samostatnost dětí, vzájemnou pomoc a prohlubování sourozeneckých vztahů, vedení mladších dětí staršími, dále na jednotlivé složky výchovy, podporu talentu u dětí a zdravého životního stylu. Hodnocení naplňování programů rozvoje osobnosti dítěte bylo prováděno 1krát ročně formou písemného hodnocení dětí vychovateli. Vychovatelé systematicky sledovali aktuální dosaženou úroveň individuálních výsledků v osobnostním rozvoji dětí, jejich pokroky v sebeobslužných činnostech, v udržování pořádku v osobních věcech i v prostorách rodinných skupin, což bylo zaznamenáno i v zápisech z pedagogických rad.

Oslovené děti, navštěvující 2. stupeň základní školy a střední školu, které byly přítomny v DD v době inspekční činnosti, v rozhovorech se školním inspektorem a prizvanou osobou uvedly, že byly seznámeny se svými právy a povinnostmi, v DD se nesetkaly např. s ponižováním, případně fyzickým trestáním ze strany dětí nebo vychovatelů, mají možnost se vyjadřovat ke svému hodnocení nebo k záležitostem, které se jich týkají, nejsou omezovány v přijímání návštěv nebo vycházek. Přestože byly děti pravidelně seznamovány s vnitřním řádem zařízení (doloženo v příloze ročních plánů výchovně vzdělávací činnosti) bylo jejich povědomí při rozhovorech o právech dětí v DD poměrně malé. Porušování práv dětí však nebylo v průběhu inspekční činnosti zjištěno, děti uvedly, že jsou v zařízení spokojené a svůj pobyt v DD včetně činností organizovaných zařízením hodnotily pozitivně. K žádným útekům dětí ze zařízení ve sledovaném období nedošlo. V průběhu inspekční činnosti nebyly zaznamenány žádné nepřátelské projevy dětí vůči zařízení DD, personálu nebo sobě navzájem.

Z hlediska rizikového a nevhodného chování dětí byly ve sledovaném období ojediněle zaznamenány např. případy kouření, krádeže, lhaní, slovní agrese mezi dětmi i vůči vychovatelům, požití alkoholu nebo návykové látky. V odůvodněných případech (celkem 13 za sledované období) byla dětem ukládána opatření ve výchově, a to převážně odnětím získané výhody, formou snížení kapesného, omezení trávení volného času mimo DD a odnětím možnosti účastnit se atraktivní činnosti. Tato negativní opatření ve výchově převažovala ve sledovaném období nad motivačními opatřeními ve výchově (počet 6) udělovanými nejčastěji formou zvýšení kapesného nebo poskytnutí finanční odměny především za dosažené školní výsledky a za reprezentaci DD. Při řešení negativních jevů vychovatelé úzce spolupracovali např. s dětským psychologem nebo psychiatrem (při stanovení medikace), se školami a školským poradenským zařízením, využito bylo i rediagnostického pobytu dítěte v dětském diagnostickém ústavu.

Průběžné výsledky vzdělávání ve školách, které děti navštěvují, jsou vychovateli sledovány při každé přípravě na vyučování. Souhrnně za měsíc jsou vyhodnocovány na pedagogických radách v souvislosti s motivačním programem nadace „Srdce na dlani“, kde jsou školní výsledky jedním z kritérií bodového hodnocení dětí, které je vždy za celé pololetí spojené s finanční odměnou pro děti hrazenou tímto nadačním fondem v částce 500 až 1000 Kč. Dalšími kritérii hodnocení dětí jsou jejich zapojení do zájmové činnosti, mimořádné aktivity, hodnocení vychovateli rodinné skupiny, ředitelkou zařízení a vedoucí vychovatelkou. Tento systém bodového hodnocení má pro děti vysokou motivační hodnotu a pozitivně přispívá k rozvoji jejich osobnosti i přístupu ke vzdělávání. Ve sledovaném období všechny děti navštěvující základní školy i střední školy na konci školních roků prospěly. Dětem s určitými výukovými problémy byla věnována zvýšená pozornost při přípravě na vyučování, a to zejména individuální prací, důslednější kontrolou jejich

přípravy, přezkušování apod. V rámci prevence školní neúspěšnosti dětí vychovatelé průběžně spolupracovali se školami, které děti navštěvují, pravidelně se účastnili třídních schůzek, v odůvodněných případech využívali osobní i telefonický kontakt se školami. Za účelem potvrzení nebo vyloučení negativního vlivu případného zdravotního postižení dítěte na jeho školní výsledky nebo posouzení integrace a vzdělávání podle příslušného vzdělávacího programu nebo individuálního vzdělávacího plánu spolupracovali s pedagogicko-psychologickou poradnou a s dětskými lékaři. Dětem s vadami řeči byla zajištěna odborná logopedická péče, řečová cvičení s dětmi prováděli také vychovatelé.

Ve sledovaném období ke dni zahájení inspekční činnosti ukončilo pobyt v DD celkem 7 dětí a 3 zletilé nezaopatřené osoby. Z tohoto počtu se 3 děti vrátily do původní rodiny, 4 přešly do náhradní rodinné péče. Pozitivně je hodnoceno, že z těchto 3 zletilých nezaopatřených osob 2 úspěšně ukončily střední vzdělání. V souvislosti s odchodem zletilých nezaopatřených osob jim zařízení, pokud mají zájem, pomáhá při zabezpečení jejich zaměstnání, ubytování, všem poskytuje materiální a finanční pomoc. Další vývoj dětí i zletilých osob je po jejich odchodu z DD v různém rozsahu sledován, jejich kontakt s některými dětmi DD je udržován prostřednictvím sociálních sítí, s vychovateli jsou v telefonickém kontaktu nebo přicházejí do zařízení na návštěvu. Některé zletilé osoby se i po odchodu ze zařízení účastní zážitkových programů organizovaných sponzory DD. Četnost a rozsah kontaktů je dán zejména jejich zájmem. Informace o dětech, které odešly ze zařízení, je získáván také od pracovníků sociální péče, případně z míst, kde bylo dětem zabezpečeno přechodné ubytování a zaměstnání. Na odchod ze zařízení jsou děti postupně připravovány. Průběžně a zejména před dosažením zletilosti, a tím jejich možným odchodem ze zařízení, je dětem zdůrazňován význam úspěšného dokončení jejich studia. Využívána je i možnost prodloužení ústavní výchovy na návrh zařízení. Ve sledovaném období se děti účastnily programů zaměřených na finanční gramotnost, sociální a pracovní integraci, na zvýšení jejich připravenosti pro život, k získání a udržení si zaměstnání a zvýšení uplatnitelnosti na trhu práce. V tomto směru se výrazně pozitivně uplatňuje spolupráce s nadačním fondem „Srdce na dlani“ (Projekt stipendium), účast dětí navštěvujících střední školy v tomto projektu jim kromě potřebných znalostí a dovedností přináší také určité finanční ohodnocení.

Závěry

- a) Silnou stránkou zařízení je příznivé klima, sledované činnosti v rámci inspekčních hospitací probíhaly v příjemné atmosféře (oslovené děti hodnotily činnost zařízení velmi pozitivně). Dětem je poskytována výrazná podpora při jejich vzdělávání, s cílem jeho úspěšného ukončení, dále je podporován návrat dětí do původní rodiny, příp. pomoc při jejich adaptaci do samostatného života v běžném sociálním prostředí. Výrazným pozitivem je soustavné zlepšování finančních podmínek zejména v oblasti získávání dalších zdrojů od sponzorů a nadací.
- b) V řízení DD byly k termínu inspekční činnosti zjištěny nedostatky: ŠVP DD nebyl z hlediska struktury a obsahu zpracován v souladu se školským zákonem, kontrolní a hospitační činnost ředitelky, příp. vedoucí vychovatelky probíhala nesystematicky a neformálně, bez vyhotovení záznamů a přijatých opatření. Bezpečnostním rizikem je nezajištěný boční vchod do budovy DD, situace vyžaduje neprodlené řešení. Prostorové podmínky a vnitřní vybavení pro provoz rodinných skupin nejsou zcela dostatečné (chybějící kuchyňky, psací stoly).
- c) Příležitosti ke zlepšení úrovně poskytovaného vzdělávání má zařízení:

- v průběžném informování osob odpovědných za výchovu o výsledcích vzdělávání dětí a v udržování a prohlubování kontaktů i s dalšími blízkými osobami,
 - v udělování opatření ve výchově oceňující příkladné úsilí a výsledky při plnění povinností dětí nebo za příkladný čin,
 - ve zvyšování povědomí dětí o jejich právech a povinnostech přiměřeně jejich věku,
 - v zabezpečení aktivního podílu dětí adekvátně jejich věku při tvorbě programů rozvoje osobnosti dětí, seznamování dětí s těmito programy,
 - v úpravě organizace zajištění školního stravování ve smyslu zvýšení podílu zapojení dětí v rámci přípravy pro samostatný život při přípravě večeří.
- d) Od poslední inspekční činnosti se výrazně zlepšily materiálně-technické podmínky pro vzdělávání a denní péči o děti (s výjimkou chybějících kuchyněk). Ve spolupráci se zřizovatelem, byla realizována celková revitalizace objektu DD.

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona požaduje

- do 15 dnů odstranění nedostatků podle Závěrů písm. b) a zaslání zprávy o odstranění,
- do 15 dnů přijetí opatření ke zlepšení stavu.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Olomoucký inspektorát, Wellnerova 25, 779 00 Olomouc, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu (csi.m@csicr.cz) s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů a ostatních materiálů, o které se inspekční zjištění opírá

1. Zřizovací listina příspěvkové organizace Dětský domov a Školní jídelna, Černá Voda 1, čj. KUOK 94653/2014, ze dne 15. října 2014
2. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení, ze dne 29. září 2015
3. Potvrzení ve funkci ředitelky Dětského domova a Školní jídelny, Černá Voda 1 v době od 1. srpna 2012 do 31. července 2018, čj. KUOK/27804/12/OŠMT – OS/847, ze dne 3. května 2012
4. Výkaz Z14-01 o zařízení pro výkon ústavní-ochranné výchovy podle stavu k 31. říjnu 2013 a 2014
5. Výkaz Z17-01 o činnosti zařízení školního stravování podle stavu k 31. říjnu 2013 a 2014
6. Školní vzdělávací program, platný od 1. září 2011
7. Školní vzdělávací program s motivačním názvem „Vím, kdo jsem a kam patřím“, ze dne 4. října 2015, platný od 5. října 2015
8. Vnitřní řád DD a ŠJ Černá Voda 1, ze dne 31. října 2012, účinný od 1. listopadu 2012
9. Vnitřní řád DD a ŠJ Černá Voda 1, ze dne 1. ledna 2014, účinný od 1. ledna 2014
10. Vnitřní řád školní jídelny, platný do 31. srpna 2015
11. Vnitřní řád školní jídelny, ze dne 1. září 2015
12. Organizační schéma dětského domova, ze dne 1. listopadu 2014

13. Koncepce rozvoje DD a ŠJ 2014 – 2017, ze dne 1. září 2014
14. Zápisy z jednání pedagogické rady (školní roky 2013/2014, 2014/2015 a 2015/2016 k termínu inspekční činnosti)
15. Přehled denní evidence dětí (elektronicky), školní roky 2013/2014, 2014/2015 a 2015/2016 k termínu inspekční činnosti
16. Roční plány výchovně vzdělávací práce na školní roky 2013/2014, 2014/2015 a 2015/2016
17. Seznam zaměstnanců k termínu inspekční činnosti včetně osobních čísel
18. Personální dokumentace zaměstnanců DD – aktuální stav k termínu inspekční činnosti (doklady o vzdělání, psychologická vyšetření, výpisy z evidence Rejstříku trestů)
19. Rozvržení týdenního rozsahu přímé pedagogické činnosti pro jednotlivé pedagogické pracovníky na období od 1. září 2015 do 31. prosince 2015
20. Vzdělávání pedagogů za školní roky 2013/2014 a 2014/2015
21. Týdenní programy výchovně vzdělávací činnosti I., II. a III. rodinné skupiny (výběr)
22. Matrika vedená k termínu inspekční činnosti (listinná podoba)
23. Seznam dětí - zařazení do jednotlivých škol a tříd k 15. říjnu 2015
24. Evidenční přehled umístěných dětí k termínu inspekční činnosti
25. Osobní dokumentace dítěte (výběr za školní rok 2015/2016)
26. Individuální programy rozvoje osobnosti dětí - školní roky 2013/2014, 2014/2015 a 2015/2016 (výběr)
27. Hodnocení rodinných skupin I, II a III za školní roky 2013/2014 a 2014/2015
28. Seznamy udělených/uložených opatření ve výchově (kladná, záporná) ve školním roce 2013/2014, 2014/2015 a 2015/2016 k termínu inspekční činnosti
29. Smlouvy o setrvání v péči Dětského domova a Školní jídelny, Černá Voda 1 do ukončení přípravy na povolání k termínu inspekční činnosti – 1krát
30. Přehledy klasifikací dětí jednotlivých rodinných skupin za školní roky 2013/2014 a 2014/2015
31. Seznam odchodů dětí ze zařízení od 1. září 2013 ke dni inspekční činnosti
32. Seznam příchodů (umístění) dětí do zařízení od 1. září 2013 ke dni inspekční činnosti
33. Reedukační zápis (záznam o adaptačním pobytu dítěte) za období od 11. června 2015 do 15. července 2015
34. Oznámení o přijetí dítěte do zařízení pro výkon ústavní výchovy ze dne 29. září 2011
35. Minimální preventivní program - školní roky 2013/2014, 2014/2015 a 2015/2016
36. Vyhodnocení realizace minimálního preventivního programu za školní roky 2013/2014 a 2014/2015
37. Anketa – záznamy z řízených rozhovorů s dětmi (dětmi 2. stupně ZŠ a středního vzdělávání) – 4krát
38. Režim dne pro pracovní a dny volna – platnost pro školní rok 2015/2016, ze dne 1. září 2015

39. Plány kontrolní a hospitační činnosti – školní roky 2013/2014, 2014/2015 a 2015/2016
40. Kniha úředních návštěv, vedená k termínu inspekční činnosti
41. Kniha ostatních návštěv (záznamy od školního roku 2013/2014 k termínu inspekční činnosti)
42. Kniha pošty (jednací protokol) vedená od 5. ledna 2015
43. Kniha školních úrazů č. 1 (18 stran, od poř. č. 1 – 70)
44. Záznamy o úrazech žáků ve školním roce 2014/2015 (2krát)
45. Dokumentace vyhledávání rizik ze dne 9. září 2015
46. Směrnice – Poučení dětí a žáků DD s účinností od 1. září 2014
47. Směrnice – Ochrana osob za mimořádných událostí s účinností od 1. září 2014
48. Manuál opatření při zajištění patologických jevů v chování dětí v DD a ŠJ Černá Voda, ze dne 1. dubna 2009
49. Traumatologický plán ze dne 28. srpna 2014
50. Provozní řád cvičné kuchyňky ze dne 1. září 2015
51. Evidence dokladů školního stravování za měsíc únor, červen a září 2015 (jídelní lístky, hlášení o hospodaření, průměrné spotřeby vybraných druhů potravin, seznam stravovaných osob)
52. Finanční vypořádání dotací poskytnutých ze státního rozpočtu s výjimkou dotací na projekty spolufinancované z rozpočtu Evropské unie a z prostředků finančních mechanismů – část A. za roky 2013 ze dne 9. ledna 2014 a 2014 ze dne 13. ledna 2015
53. Finanční vypořádání příspěvků a dotací poskytnutých příspěvkovým organizacím od zřizovatele a ostatní příspěvky a dotace ze státního rozpočtu a od jiných poskytovatelů PO OK za roky 2013 ze dne 9. ledna 2014 a 2014 ze dne 13. ledna 2015
54. DD a ŠJ Černá Voda - Výkaz zisku a ztráty k 31. prosinci 2014 ze dne 12. února 2015 včetně Rozvahy a příloh
55. Olomoucký kraj – Krajský úřad Olomouckého kraje, odbor ekonomický – tabulky rozpisu rozpočtu z Olomouckého kraje – neinvestiční příspěvek za rok 2013, 2014 a 2015
56. Rozbory hospodaření za rok 2013 a 2014
57. Přehledy věcných a finančních darů za rok 2013, 2014 a 2015

Poučení

Podle § 174 odst. 10 školského zákona může ředitelka školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na výše uvedenou adresu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli. Inspekční zpráva včetně

**přípomínka je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve školském zařízení, jichž se týká,
a v Olomouckém inspektorátu České školní inspekce.**

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

(razítko)

Titul, jméno, příjmení, funkce

Mgr. Pavel Pyšný, školní inspektor

P. Pyšný v. r.

Bc. Zdeňka Turková, kontrolní pracovnice

Turková Zdeňka v. r.

Mgr. Vojtěch Chromeček, přizvaná osoba –
odborník na speciální pedagogiku

Chromeček v. r.

V Olomouci dne 22. října 2015

**Datum a podpis ředitelky školského zařízení potvrzující projednání a převzetí
inspekční zprávy**

(razítko)

Titul, jméno, příjmení, funkce

Dana Šemberová, ředitelka školského zařízení

Dana Šemberová v. r.

V Černé Vodě dne 3. listopadu 2015